

Національна самосвідомість: особливості формування та активізації в умовах сучасної України

Моральне виховання

- Моральне виховання — виховна діяльність, що має на меті сформувати стійкі моральні якості, потреби, почуття, навички і звички поведінки на основі ідеалів, норм і принципів моралі, участі у практичній діяльності.

Складові морального виховання.

- Мораль — система ідей, принципів, законів, норм і оцінок, що регулюють стосунки між людьми. Вона виконує пізнавальну, виховну, оцінну функції.

- Моральна свідомість — одна зі сфер суспільної свідомості; вона відображає реальні стосунки і регулює моральний аспект діяльності людини. Моральна свідомість охоплює моральні принципи, уявлення, ідеали, поняття «добро», «зло» та ін., які об'єднуються у систему поглядів на призначення людини, сенс її життя.

- Моральні переконання — пережиті та узагальнені моральні принципи, норми. Вони є раціональною основою моральної діяльності особистості, що дають їй змогу чинити свідомо, розуміючи необхідність, доцільність певного вчинку

- Моральні почуття — запити, оцінки, спрямованість духовного розвитку особистості. Вони є емоційним аспектом духовної діяльності особистості, що разом із моральними переконаннями характеризує моральність особистості

- Моральні звички — корисні для суспільства стійкі форми поведінки, які є внутрішньою потребою особистості і виявляються в будь-якій ситуації й умовах. Це найпростіша форма підтримки і передавання наступним поколінням звичаїв, норм поведінки. Формування моральних звичок є одним із найважливіших завдань вихователя.

- Моральна спрямованість — стійка суспільна позиція особистості, що складається на світоглядній основі мотивів поведінки і виявляється в різних умовах як властивість особистості. Моральна спрямованість передбачає наявність в особистості моральних переконань, моральних звичок, моральної свідомості, які в сукупності утворюють її моральність.

Методологічною основою морального виховання є етика.

- Етика — наука про мораль, природу, структуру та особливості походження й розвитку моральних норм і взаємовідносин між людьми в суспільстві.

Етапи формування національної свідомості й самосвідомості.

- Етнічне самоусвідомлення (етнізація). Воно є першоосновою, корінням патріотизму. Етнізація дитини починається з раннього періоду життя в сім'ї, з колискової, казки, з дотримання народних звичаїв, обрядів, народної пісні тощо. У ранньому віці формується культ рідного дому, сім'ї, предків, рідного села, міста. Фундаментальне значення в процесі етнізації має рідна мова, якій до певного часу не повинні заважати інші мови.

Національно-політичне самоусвідомлення. Припадає переважно на підлітковий вік і передбачає усвідомлення себе як частини нації, своєї причетності до неї як політичного феномена, що має чи виборює певне місце серед інших націй. Важливим при цьому є формування історичної пам'яті, почуття національної гідності.

- Громадянсько-державне самоусвідомлення. Передбачає усвідомлення понять «патріотизм» і «націоналізм», виховання турботливого ставлення до національно-культурних цінностей інших народів, прищеплення почуття національної, расової, конфесійної толерантності.

Виховання патріотизму

- Основною метою національного виховання на сучасному етапі є передання вихованцям соціального досвіду, успадкування ними духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування незалежно від національної приналежності особистісних рис громадянина Української держави, духовності, трудової, моральної, розумової, естетичної, правової, фізичної та екологічної культури.

- Усвідомлючи, що критерієм і мірою діяльності педагога, його професійної майстерності є дитина, її фізичне та моральне здоров'я, всебічний розвиток. Саме тому потрібно впроваджувати в практику роботи педагогіку народознавства, яка є природною ланкою єднання родинного і шкільного виховання.

- Потрібно активізувати інтерес дітей до вивчення історії рідного краю. Знайомити вихованців з історією виникнення та походження назви свого селища, його вулиць. Під час цієї пошукової роботи учні звертаються до старожилів, різних друкованих матеріалів, сімейних фотоархівів.

- Залучати дітей до активної участі у проведенні виховних годин, свят «Козацькому роду нема переводу», відвідування музеїв історії сільського господарства.

- Краєзнавча робота прилучає дітей з раннього віку до героїки минулих епох. Не можна допускати, щоб забувалися історичні події, пам'ятні місця, зневажалися народні герої.

- Важливим традиційним засобом національно-патріотичного виховання є вивчення символіки нашого народу.

Символіка

Державна символіка України

Державний прапор України

Стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів.
18 вересня 1991 року Президія Верховної Ради України юридично закріпила за синьо-жовтим бікопалом статус офіційного прапора країни.
23 серпня в Україні щорічно відзначають День державного прапора.

Державний герб України

З найдавніших часів тризуб шанується як магичний знак, свого роду оберіг. Це зображення археологи зустрічали у багатьох пам'ятках культури, датованих першими століттями нашої ери.

Державний гімн України

Ще не вмерло України і слава, і воля,
Ще ми, браття мовчли, усміхнеться доля.
Згинуть наші ворітки, як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Душу я тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Станем, браття, в біч кривавої кві Сину до Дону,
В рідні краю панувати не дамо нікому;
Чорне море ще всміхнеться, від Дніпра зрадіє,
Ще у наші України доленька наспіє.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

А зазвять, проци шира свого ще докаже,
Ще са волі в Україні пісьнь гучна розляже,
За Карпати відоб'ється, згомонить степами,
Україно! Слова стане люті ворогамі.

Душу, тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Павло Чубинський (музика - М.Вербицький)

Виставка дитячих малюнків

- Також не менш важливим є проведення виставок дитячих малюнків на патріотичну тематику

Основи розвитку патріотизму)

Однією з найважливіших педагогічних закономірностей є та, що в процесі формування особистості, а отже, й підростаючого покоління, найефективніші шляхи пізнання – це від рідного до чужого, від близького до далекого, від національного до міжнаціонального, світового.

Система виховання постійно відтворює і поглиблює емоційно-естетичний, художньо-творчий, модальний та інтелектуальний компоненти свідомості рідного народу, створює умови для розвитку і розквіту природних задатків і талантів кожного громадянина України, формування духовного потенціалу – найвищої цінності нації та держави.

- У початкових класах закладається основа національної свідомості учнів, любов до рідної землі, своєї батьківщини, виховується патріотична гордість за минуле і сучасне України, любов до рідної мови, формується духовно розвинена, творча, працелюбна особистість.

Учні старшої школи

- Учням старшого віку притаманне громадсько-державне усвідомлення. Вони переживають процес кристалізації і шліфування громадянськості, почуття господаря держави, патріота і оцінюють їх через призму інтересів держави. У виховній роботі із старшокласниками використовуються такі форми роботи: круглі столи, години спілкування, диспути, КВК, конференції, вікторини, конкурси, випуск бюлетенів, газет, проведення фестивалів, турнірів. Вони приймають участь у пошуковій роботі: записують спогади про минуле, вивчають історичні місця, знайомитися з подіями пов'язаними з бойовими діями у роки Великої Вітчизняної війни, збирають цікавий пошуковий матеріал про героїв війни.

Висновки

*Два людських винаходи можна вважати найтяжчими:
мистецтво керування і мистецтво виховання.*

*(І.
Кант)*

Не загубити! Не втратити! Відродити!..
Ось ниточка, яка проходить через всю
роботу педагога-організатора нашої
школи і залишає слід у дитячих серцях.